

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **D. M. V.**, zastoupena Mgr. Bohuslavem Novákem, advokátem se sídlem Ponávka 2, Brno, proti žalovanému **Magistrátu města Brna**, se sídlem Malinovského nám. 3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 9. 2008, č. j. MMB/0157181/2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 10. 4. 2009, č. j. 30 Ca 259/2008 - 22,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 10. 4. 2009, č. j. 30 Ca 259/2008-22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobou ze dne 2. 12. 2008 žalobkyně brojila proti v záhlaví označenému rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části města Brna, Brno-sever, ze dne 19. 5. 2008, sp. zn. STU/04/0501289/000/020, č. j. H/05/09709. Tímto rozhodnutím stavební úřad stavebníkům M. a R. M. dodatečně povolil změnu stavby stavebními úpravami ve dvorní části bytového domu M. 14, č. p. 434, pozemek parc. č. 354/0, k. ú. Zábrdovice.

[2] Krajský soud v Brně výše uvedeným usnesením žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl pro opožděnost. Uvedl, že žalobou napadené rozhodnutí žalovaného bylo žalobkyni doručeno fikcí dne 29. 9. 2008. Jak plyne ze správního spisu, držitel poštovní licence, jehož prostřednictvím žalovaný předmětné rozhodnutí doručoval, žalobkyni nezastihl, zásilku proto dne 26. 9. 2008 uložil ve své provozovně. Podle § 24 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), je pak třetí den ode dne uložení zásilky považován za den doručení. Zákonná dvouměsíční lhůta pro podání žaloby tedy uplynula dnem 1. 12. 2008 (pondělí). Žaloba však byla podána k poštovní přepravě až dne 2. 12. 2008.

[3] Ve včasné kasační stížnosti žalobkyně (dále též stěžovatelka) namítla, že usnesení je nezákonné, neboť nebyly splněny všechny podmínky pro uplatnění fikce doručení. Žalobkyně se totiž v době doručování rozhodnutí žalovaného, jakož i v následné lhůtě tří dnů, nezdržovala v místě doručování. V měsíci září 2008 se se svým manželem G. M. V., který je řeckým státním příslušníkem, zdržovala v Řecku, a to z důvodů nejen soukromých (návštěva manželových příbuzných), ale též z důvodů jednání s řeckými partnery. Žalobkyně totiž v rámci své podnikatelské činnosti zastupuje v Česku společnosti s řeckou kapitálovou účastí. Rozhodnutí žalovaného si vyzvedla okamžitě po svém návratu, a to dne 2. 10. 2008. Z tohoto důvodu podala žalobu dne 2. 12. 2008, tedy v zákonné dvouměsíční lhůtě. K prokázání svých tvrzení navrhla provedení důkazů kopií oddacího listu, výslechem jejího manžela a doklady k obchodním jednání. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v průběhu odvolacího řízení nenastaly skutečnosti které by nasvědčovaly tomu, že by se žalobkyně v místě doručování nezdržovala. O uložení zásilky byla žalobkyně vyrozuměna, což dokládá fakt, že si zásilku později převzala. Tvrzení žalobkyně o nezdržování se v místě doručování je poprvé obsaženo až v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud by tedy k němu podle § 109 odst. 4 s. ř. s. neměl přihlížet. Jiné námitky kasační stížnost neobsahuje. Soud by ji tak měl zamítnout jako nepřípustnou.

[5] Dne 10. 7. 2009 žalobkyně kasačnímu soudu doložila ověřený opis oddacího listu ze dne 10. 9. 2007, dále „*Potvrzení o zastupování při jednání s dodavateli v zahraničí*“, vystavené dne 19. 6. 2009 společností CON BRIO, spol. s r. o., a žádost této společnosti ze dne 14. 8. 2008 „*o zastupování při jednání s dodavateli v zahraničí*“.

[6] K výzvě soudu pak žalobkyně v podání ze dne 13. 11. 2009 navrhla provedení důkazu výslechem jednatelky společnosti CON BRIO, spol. s r. o., Eleny Mackové. Dodala, že obchodní listiny a smluvní dokumenty vzniklé v rámci pobytu žalobkyně v Řecku a na základě tam vedených jednání, soudu předloží obratem poté, co je opatří úředním překladem.

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] V dané věci je předmětem kasačního přezkumu otázka opožděnosti žaloby. Žalobkyně činí sporným stanovení počátku běhu lhůty pro podání žaloby, totiž okamžik,

kdy jí bylo doručeno napadené rozhodnutí žalovaného. Naopak o tom, že předmětná žaloba byla příslušnému krajskému soudu zaslána poštou dne 2. 12. 2008, zde sporu není.

[9] Nejvyšší správní soud se v prvé řadě zabýval námitkou žalovaného o nepřípustnosti kasační stížnosti. Je sice pravdou, že žalobkyně skutečnost nezdržování se v místě doručení v termínu 26. – 29. 9. 2008 poprvé tvrdila až v kasační stížnosti, v tomto případě se však nejedná o skutkové novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Totiž, jak plyne ze správního spisu, žalobkyně napadené rozhodnutí žalovaného fakticky převzala dne 2. 10. 2008, přičemž tento den zjevně považovala za den doručení a subjektivně od něj odvozovala počátek běhu lhůty pro podání žaloby. Tu pak skutečně podala v poslední den takto určené dvouměsíční lhůty.

[10] Tvrzení, že žaloba je opožděná, uvedl žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 6. 4. 2009. Toto vyjádření však krajský soud žalobkyni nezaslal a následně sám, po ověření rozhodných skutečností, usnesením ze dne 10. 4. 2009 žalobu odmítl pro opožděnost. Teprve z odůvodnění tohoto usnesení se žalobkyně poprvé dozvěděla, že za okamžik doručení je považován den 29. 9. 2008, kdy nastala fikce doručení. V takovém případě ale žalobkyně svými tvrzení obsaženými v kasační stížnosti pouze reagovala na jí dosud neznámou okolnost. Nejednalo se tak o skutková nova, ale o sdělení závažných procesních skutečností, které dosud žalobkyně ani nemohla považovat za podstatné (a jejich uvádění do žaloby tak bylo z jejího pohledu zbytečné), a jimiž reagovala na soudem stanovený skutkový stav.

[11] Jiná situace by zde samozřejmě nastala, pokud by krajský soud žalobkyni ještě před svým rozhodnutím zaslal vyjádření žalovaného k žalobě k případné replice. V takovém případě by žalobkyně byla povinna na tvrzení žalovaného o opožděnosti žaloby zareagovat ještě v průběhu řízení před krajským soudem. Teprve za situace, že by tak neučinila a okamžik doručení rozhodnutí žalovaného by rozporovala až v kasační stížnosti proti odmítnutí žaloby pro opožděnost, by se jednalo o skutková nova, ke kterým by kasační soud nepřihlížel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. Proto se Nejvyšší správní soud kasační stížností zabýval věcně.

[12] Opožděné podání žaloby je podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. důvodem pro její odmítnutí, přičemž skutečnosti rozhodné pro závěr o včasnosti či opožděnosti žaloby je soud povinen vždy zkoumat z úřední povinnosti a přihlédnout k nim (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 As 11/2005 - 72, publ. pod č. 715/2005 Sb. NSS, a ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 47/2005 - 89; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[13] Žalobu lze odmítnout, jsou-li dány skutkové důvody k takovému rozhodnutí, tj. jestliže je jisté, že nastaly skutečnosti rozhodné pro právní závěr o opožděnosti žaloby. Musí být tedy postaveno na jisto zejména to, kdy bylo žalobci oznámeno žalobou napadené rozhodnutí a kdy proti němu podal žalobu. V pochybnostech je nutno mít za to, že žaloba byla podána včas (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2005, č. j. 1 Azs 114/2004 - 44, a ze dne 30. 3. 2005, č. j. 1 As 13/2004 - 94). K tomu, aby byl vyvrácen jako nesprávný závěr krajského soudu o opožděném podání žaloby, by postačovalo, kdyby vyšla najevo pouhá pochybnost o skutkových zjištěních krajského soudu rozhodných pro tento jeho právní závěr.

[14] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že spornou otázku, tedy kdy bylo žalobkyni doručeno napadené rozhodnutí žalovaného, bude nutné objasnit dokazováním. Žalobkyní navrhované důkazy zdejší soud provedl při jednáních konaných ve dnech 23. 3. a 13. 4. 2010 a zjistil z nich zejména následující skutečnosti.

[15] Ze *Žádosti o zastupování při jednání s dodavateli v zahraničí* vystavené dne 14. 8. 2008 společností Con Brio, spol. s r. o., vyplynulo, že tato společnost požádala žalobkyni, aby ji v termínu od 15. 9. do 2. 10. 2008 zastupovala v Řecku při jednáních o kontraktech pro rok 2009 s dodavateli ve věci dodávek zboží, obchodní politiky a otázek týkajících se reklamací a financování. Náklady spojené se zastupováním a cestovní (letecké) výdaje měl nést žadatel.

[16] Z *Potvrzení o zastupování při jednání s dodavateli v zahraničí* vystaveného dne 19. 6. 2009 společností Con Brio, spol. s r. o., soud zjistil, že tato společnost potvrdila skutečnost, že ji žalobkyně v termínu od 15. 9. do 1. 10. 2008 osobně zastupovala při obchodních jednáních s dodavateli v Řecku.

[17] Z žalobkyní až při jednání dne 23. 3. 2010 předložených a jí sepsaných *Zápisů z obchodních jednání* vyplynulo, že žalobkyně jednala ve dnech 16., 17., 19., 20. a 25. 9. 2008 v Aténách se zástupci společností MIGATO S. A., AXION COTTON S. A., GIOVANNI (woman's collection), CHRISTOS DOURTMES a FIGARO FASHION GROUP.

[18] Z výpovědi svědka G. M. V., manžela žalobkyně, soud zejména zjistil, že žalobkyně se svědkem pobývali ve dnech 16. 9. až 1. 10. 2008 v Řecku, a to za účelem návštěvy rodiny i vyřízení pracovních záležitostí. V Aténách bydleli u rodičů svědka. Do České republiky se vrátili 2. 10. 2008 po 12.00 hod. Obě cesty absolvovali vlastním osobním automobilem přes Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko. Na zpáteční cestě též vezli vzorky zboží.

[19] Z výpovědi svědkyně Eleny Mackové, jednatelky společnosti Con Brio, spol. s r. o., pak zejména vyplynulo, že žalobkyně s uvedenou společností spolupracuje už více let jako ekonomická poradkyně. Na konci září byla žalobkyně vyslána do Řecka za účelem jednání s dodavateli ohledně faktur a daňových dobropisů. Svědkyně v této souvislosti potvrdila, že vystavila žalobkyní předloženou žádost o zastupování ze dne 14. 8. 2008 a potvrzení o zastupování ze dne 19. 6. 2009. Jako důvod, proč byla žalobkyně vyslána do Řecka právě v termínu na konci září, svědkyně uvedla, že v srpnu jsou v Řecku továrny zavřené. Žalobkyně přitom musela jet osobně, protože předmětem jednání byly specifické ekonomické otázky. O tom, že žalobkyně v Řecku skutečně pobývala v určeném období, svědčí nejen zápisy z obchodních jednání, které svědkyni doložila, ale též konkrétní termíny a výsledky schůzek s dodavateli. Pokud by žalobkyně v Řecku nebyla, svědkyně by se to dozvěděla, neboť si s dodavateli telefonuje skoro každý druhý den. Do Řecka žalobkyně nakonec jela s manželem autem, zpět jí dovezla vzorky zboží. Protože nebyla využita letecká přeprava, byly náklady na cestu pokryty pravidelným měsíčním paušálem a nebyly konkrétně vyúčtovány. Svědkyně též uvedla, že poslední jednání žalobkyně vedla dne 30. 9. 2008.

[20] Jak uvedeno již výše, pro vyvrácení závěru krajského soudu o opožděnosti žaloby by postačovala existence důvodných pochyb o skutkovém stavu stanoveném ohledně

otázky doručení rozhodnutí žalovaného žalobkyni krajským soudem. V daném případě Nejvyšší správní soud po provedeném dokazování žalobkyni uvěřil, že se v období 26. – 29. 9. 2008 nezdržovala v místě doručování. Vycházel přitom nejen z předložených listin, ale zejména z přesvědčivého a věrohodného svědectví Eleny Mackové, jednatelky společnosti Con Brio, spol. s r. o., z jejíhož popudu se žalobkyně v inkriminované době nacházela v zahraničí. Výpověď svědkyně Mackové pak byla podpořena též výpovědí svědka G. M. V., manžela žalobkyně.

[21] V daném případě tak bylo prokázáno, že žalobkyně se v den, kdy jí bylo rozhodnutí žalovaného doručováno, jakož i v průběhu celé lhůty, jejímž uplynutím měla nastat fikce doručení, nezdržovala v místě doručení. Tím pádem nebyly naplněny podmínky stanovené § 24 odst. 2 správního řádu pro náhradní doručení písemnosti. Napadené rozhodnutí žalovaného tak bylo žalobkyni doručeno až dne 2. 10. 2008, kdy si je fakticky převzala. Žaloba, zaslaná krajskému soudu poštou dne 2. 12. 2008, byla tím pádem podána včas.

[22] Krajský soud v době, kdy rozhodoval o odmítnutí žaloby pro její opožděnost, neměl postaveno najisto, zda se skutečně o opožděnou žalobu jedná. Nelze mu sice vytýkat zásadní pochybení, neboť vycházel z existence řádného doručení, jak tato vyplývala ze správního spisu, nicméně při poněkud obezřetnějším přístupu (zejména s ohledem na skutečnost, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo žalobkyni doručeno fikcí), kdy v daném případě by např. postačilo zaslat žalobkyni vyjádření žalovaného k žalobě a uložit jí, aby podala repliku, mohl krajský soud skutkový stav ohledně počátku běhu lhůty pro podání žaloby stanovit řádně sám a nemuselo dojít k aktivaci kasačního soudu již v tak rané fázi řízení o žalobě.

[23] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. dubna 2010

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu